

UOT 37

<https://doi.org/10.59849/2710-0820.2025.2.235>

Aysel Məmmədova

*Azərbaycan Dillər Universitetinin Pedaqogika kafedrasının müəllimi
mammadovaaysel@mail.ru*

MƏKTƏBƏQƏDƏR TƏHSİLDƏ OYUN METODUNUN ROLU

Açar sözlər: məktəbəqədər təhsil, oyun metodu, uşaqların inkişafı, təlim, pedaqoji metodlar

Məktəbəqədər yaş dövrü uşağın zehni, emosional və sosial baxımdan formalaşmasının əsas mərhələlərindən biridir. Bu mərhələdə uşaqlar ətraf aləmi dərk etməyə, yeni bilik və bacarıqları mənimsəməyə, eləcə də sosial mühitə uyğunlaşmağa daha meyilli olurlar. Aparılan araşdırmalar göstərir ki, bu yaşda uşaqlar üçün öyrənmənin ən təsirli yolu oyun fəaliyyətidir. Məhz bu səbəbdən oyun metodu məktəbəqədər təhsildə əsas pedaqoji yanaşmalardan biri kimi xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Bu yaş mərhələsində uşağın əsas fəaliyyəti oyun olduğundan, onun öyrənmə prosesi də təbii və maraqlı bir mühitdə yəni oyun şəraitində həyata keçirilməlidir. Ənənəvi dərş modelləri məktəbəqədər yaşlı uşaqlar üçün həm fiziki, həm də psixoloji baxımdan ağır və maraqsız ola bilər. Bu səbəbdən müasir pedaqoji yanaşmalar, xüsusilə də erkən uşaqlıq dövrünə aid olanlar, təlimin oyun üzərindən təşkili prinsipini əsas götürür və bu metodun effektivliyini vurğulayır. Oyun əsaslı təlim yanaşması uşaqların inkişaf səviyyəsini, fərdi xüsusiyyətlərini və maraq dairələrini nəzərə alaraq onların öyrənmə ehtiyaclarını daha məqsədyönlü şəkildə qarşılamağa imkan yaradır. Bu cür tədris uşağın təbii öyrənmə tempini qorumaqla yanaşı, onun qavrama və yaradıcı düşünmə bacarıqlarını da dəstəkləyir.

Oyun metodu məktəbəqədər yaşlı uşaqların öyrənmə prosesinə fəallıq gətirən, onların daxili motivasiyasını gücləndirən və yaradıcı düşüncə bacarıqlarını inkişaf etdirən mühüm pedaqoji yanaşmadır. Bu metod uşaqların həm emosional, həm də intellektual (koqnitiv) inkişafına əlverişli şərait yaradır və onların şəxsiyyət kimi formalaşmasına dəstək verir. Məşhur psixoloqlar J. Piyə və L. S. Vıqotski tərəfindən irəli sürülən nəzəri fikirlərə əsasən, oyun uşaqların dünyanı dərk etməsi və məlumatları şüurlu şəkildə mənimsəməsi üçün əsas vasitədir [2].

Həmçinin oyun vasitəsilə uşaqlar müxtəlif sosial rolları təcrübədən keçirir, cəmiyyətin qaydaları ilə tanış olur və qarşılıqlı münasibətlər qurma bacarıqlarını inkişaf etdirirlər. Bu proses onların sosiallaşma və davranış normalarını öyrənməsi baxımından xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Nəticə etibarilə, məktəbəqədər təhsildə oyun metodu yalnız tədrisin effektivini artırmaqla kifayətlənmir, həm də uşaqların çoxşaxəli inkişafına xidmət edir. Bu yanaşma uşağın emosional sabitliyini, sosial davranışını və yaradıcılıq potensialını gücləndirərək onu gələcək təhsil pillələrinə daha sağlam şəkildə hazırlayır. Bu baxımdan, oyun əsaslı tədris mühitinin yaradılması və müəllimlərin bu istiqamətdə peşəkar hazırlığı müasir məktəbəqədər təhsil sistemində prioritet istiqamət kimi qəbul edilməlidir.

Qeyd etmək lazımdır ki, oyunlar yalnız əyləncə xarakteri daşımır, eyni zamanda tədris funksiyasını da yerinə yetirir. Didaktik oyunlar vasitəsilə uşaqlara dil bacarıqları, riyazi anlayışlar və ətraf mühitlə bağlı əsas biliklər mənimsənilir. Beləliklə, oyun metodunun tətbiqi təlimin məzmununun uşaqlar üçün həm maraqlı, həm də məqsədyönlü şəkildə təqdim olunmasına imkan verir [5]. Məktəbəqədər təhsil müəssisələrində oyun metodundan istifadə edərkən müxtəlif oyun növlərinə üstünlük verilir ki, bu da uşaqların hərtərəfli inkişafını dəstəkləyir. Rollu oyunlar uşaqlara sosial rolları canlandırmaq imkanı verir. Bu kimi oyunlar vasitəsilə onlar real həyatda rast gəlinən situasiyaları modelləşdirir, qarşılıqlı münasibətləri və sosial davranışları təcrübədən keçirirlər. Konstruktor və quruculuq oyunları uşaqlarda məkan təfəkkürünün və incə motor bacarıqlarının formalaşmasına kömək edir. Bloklar, fiqurlar və digər konstruktiv vasitələr ilə işləmək onların yaradıcılıq qabiliyyətini də inkişaf etdirir. Yaradıcı

oyunlar rəsm çəkmək, musiqi ifa etmək, səhnə-cik qurmaq və digər bədii fəaliyyət növləri uşağın özünü ifadə etməsinə, daxili emosiyalarını təqdim etməsinə imkan yaradır. Didaktik oyunlar isə pedaqoji məqsədlərlə qurulan fəaliyyətlərdir. Bu oyunlar uşaqlarda məntiqi təfəkkür, riyazi bacarıqlar və təhlil etmə vərdişlərinin inkişafına şərait yaradır.

Oyun əsaslı təlim yanaşması məktəbəqədər təhsildə bir sıra mühüm üstünlükləri ilə seçilir. İlk növbədə, bu metod uşaqlarda öyrənməyə maraq və daxili motivasiya yaradır. Uşaqlar təlim prosesində aktiv iştirak edir və öyrənməni məcburi fəaliyyət deyil, əyləncəli bir proses kimi qəbul edirlər. Bundan əlavə, oyunlar yaradıcı və tənqidi düşüncənin formalaşmasına şərait yaradır. Müxtəlif situasiyalarda qərar qəbul etmək, problemin həllini tapmaq və yeni ideyalar irəli sürmək bacarığı inkişaf edir. Eyni zamanda, oyun fəaliyyəti sosial bacarıqların əməkdaşlıq, qarşılıqlı anlaşma və ünsiyyət vərdişlərinin möhkəmlənməsinə imkan verir. Uşaqlar bu prosesdə öz fikirlərini ifadə etməyi və müstəqil qərarlar verməyi öyrənirlər ki, bu da onların gələcək şəxsiyyət inkişafı üçün mühüm zəmin yaradır. Bununla yanaşı, oyun metodunun tətbiqində müəyyən çətinliklər də müşahidə oluna bilər. Əgər oyun əvvəlcədən məqsədyönlü şəkildə planlaşdırılmayıbsa, bu, təlimin əsas məqsədindən yayınmalara səbəb ola bilər. Digər bir çətinlik müəllimin oyun prosesinə hazırlıqsız olması ilə bağlıdır. Metodun səmərəli həyata keçirilməsi üçün müəllim həm oyunların məzmununu dərinlən bilməli, həm də onları düzgün istiqamətləndirmək bacarığına malik olmalıdır. Bəzi hallarda valideynlər oyun metoduna yalnız əyləncə vasitəsi kimi yanaşır və onun təlim-tərbiyə prosesindəki əhəmiyyətini yetərincə dəyərləndirmirlər. Bu isə pedaqoji yanaşmanın dəstəklənməsində problemlər yarada bilər. Eyni zamanda, qrupdakı uşaqlar arasında fərdi inkişaf səviyyələri və maraqların müxtəlifliyi oyunun dinamikasına təsir göstərə bilər və müəllimdən fərqli yanaşma tələb edə bilər [6].

Məktəbəqədər təhsildə oyun uşaqların inkişafına təsir edən vacib üsullardan biridir. Quruculuq oyunları uşaqlarda məkan təsəvvürünü və əl bacarıqlarını gücləndirir. Oyun fəaliyyəti uşağın həyatında instinktiv bir ehtiyac olmaqla yanaşı, onun şəxsiyyətinin formalaşmasında

əvəzsiz rol oynayır. Məktəbəqədər dövrdə oyun yalnız əyləncə deyil, öyrənmənin əsas mexanizmlərindən biri hesab olunur. Bu dövrdə uşaqlar bilikləri birbaşa öyrənməkdənsə, oyun mühitində təcrübə yolu ilə mənimsəməyə daha meyillidirlər. Oyun metodu uşağın idrak qabiliyyətlərini, təfəkkürünü və diqqətini aktiv şəkildə işə salır. Oyunların təlimə inteqrasiyası uşaqlarda motivasiya və marağın qorunmasına kömək edir.

Oyun zamanı öyrənmə prosesi təbii şəkildə baş verir və uşaqlar bunu dərs kimi deyil, maraqlı fəaliyyət kimi qəbul edirlər. Fəal iştirak uşaqlarda məsuliyyət hissini, qərarvermə bacarığını və özünüqiymətləndirmə vərdişini inkişaf etdirir. Məktəbəqədər yaş dövrü uşağın inkişafında fundamental mərhələ hesab olunur və bu mərhələdə tətbiq edilən pedaqoji metodlar onun gələcək nailiyyətlərini formalaşdırmaqda mühüm rol oynayır. Oyun metodu bu yaş dövründə uşağın təhsil və tərbiyəsində əsas vasitələrdən biri kimi ön plana çıxır. Oyun fəaliyyəti vasitəsilə uşaqlar həm əylənir, həm də təlim məqsədlərinə çatırlar. Bu metod uşağın daxili potensialını üzə çıxarmağa, yaradıcı bacarıqlarını inkişaf etdirməyə şərait yaradır. Oyun zamanı uşaqlar gündəlik həyat hadisələrini simulyasiya edərək fərqli rolları təcrübədən keçirirlər ki, bu da onların sosiallaşma prosesinə töhfə verir. Uşaqlar oyunlar vasitəsilə həmrəylik, əməkdaşlıq və paylaşma kimi sosial davranışları mənimsəyirlər.

Oyun metodu uşaqların məntiqi düşüncə tərzini formalaşdırmaq baxımından da effektivdir. Xüsusilə didaktik oyunlar onların idrak funksiyalarını stimullaşdırır. Məktəbəqədər təhsil müəssisələrində oyunların planlı şəkildə təşkil edilməsi uşağın tədris materialını mənimsəməsinə asanlaşdırır. Uşaqlar oyun zamanı müstəqil qərar vermə bacarığı qazanır, bu da onların özgüvəninə artmasına şərait yaradır. Hər bir oyun bir növ öyrədici və tərbiyəvi vasitə kimi çıxış edir. Bu metodun üstünlüyü ondadır ki, o, uşağın maraqlarına və fərdi inkişaf səviyyəsinə uyğun şəkildə tətbiq oluna bilər. Oyun əsnasında uşağın diqqət, yaddaş və müşahidə qabiliyyətləri də inkişaf edir. Bu da gələcəkdə oxuma və yazma bacarıqlarının təməlini qoyur. Oyun mühiti uşağın özünü sərbəst ifadə etməsinə imkan verir. Oyunlar zamanı yaranan interaktiv ünsiy-

yət şəraiti uşağın dil bacarıqlarının inkişafına səbəb olur. Həmçinin, uşaqlar oyun vasitəsilə qrup daxilində məsuliyyət daşımağı və qaydalara riayət etməyi öyrənirlər. Bu bacarıqlar onların sonrakı təhsil mərhələlərinə hazırlıqlı daxil olmasına kömək edir [7].

Oyun fəaliyyəti zamanı müşahidə edilən davranışlar uşağın maraq və meylləri haqqında müəllimə əhəmiyyətli məlumat verir. Müəllim bu məlumatlar əsasında fərdi yanaşma strategiyası formalaşdırır. Oyunların planlaşdırılmasında məqsədüyükünə əsas meyar kimi nəzərə alınmalıdır. Müəllim oyunun məqsədini və gözlənilən nəticələri əvvəlcədən müəyyən etməlidir. Belə olduqda oyun həm əyləncəli, həm də məhsuldar tədris vasitəsinə çevrilir. Oyun fəaliyyəti zamanı uşaqlar arasında yaranan təbii rəqabət onların təşəbbüskarlığını artırır. Bu da öyrənmə prosesinə əlavə dinamizm qatır. Quruculuq və konstruktiv oyunlar uşaqların motor bacarıqlarının təkmilləşməsində mühüm rol oynayır. Rəsm çəkmək, plastilinlə işləmək və digər yaradıcı fəaliyyətlər uşağın estetik zövqünü formalaşdırır. Belə fəaliyyətlər həm də emosional sabitliyi və özünü ifadə etmə bacarığını dəstəkləyir. Musiqi və ritm oyunları isə uşağın ritm hissini və eşitmə diqqətini inkişaf etdirir.

Oyun mühitində uşaq təzyiq hiss etmədən yeni biliklər qazanır. Bu isə öyrənmə prosesini daha təbii və səmərəli edir. Oyun metodu yalnız uşağın indiki inkişafını deyil, eyni zamanda gələcək təlimə münasibətini də müəyyən edir. Bu metod uşağın tədrisə maraqla yanaşmasına zəmin yaradır. Tədqiqatlar göstərir ki, oyun əsaslı yanaşmalar uşaqlarda motivasiyanı və öyrənməyə marağı artırır. Bu səbəbdən oyun metodu müasir pedaqoji yanaşmalarda geniş yer tutur. Müəllimlər bu metodun tətbiqində peşəkar hazırlığa malik olmalı və oyunları dərslərinə məqsədli şəkildə inteqrasiya etməlidirlər. Eyni zamanda valideynlərin maarifləndirilməsi də vacibdir ki, onlar da bu metodun pedaqoji dəyərini anlayaraq dəstək göstərsinlər. Məktəbəqədər təhsil mərhələsi uşaqların şəxsiyyət kimi formalaşmasında və ilkin sosial bacarıqların aşılmasında əhəmiyyətli bir dövrdür. Bu dövrdə istifadə olunan pedaqoji üsullar və yanaşmalar uşaqların intellektual, emosional və fiziki inkişafını birbaşa təsirləndirir. Məhz bu səbəbdən, oyun metodu təlim prosesində təkcə əylən-

cə məqsədli deyil, həm də maarifləndirici və inkişafetdirici vasitə kimi mühüm rol oynayır. Oyun, uşaqlar üçün təbii öyrənmə mühiti yaradır və onların daxili potensiallarının üzə çıxmasına şərait yaradır. Uşaq oyun zamanı ətraf aləmi kəşf edir, yeni anlayışlarla tanış olur və fərdi bacarıqlarını inkişaf etdirir.

Pedagoji praktikada oyun metodunun məqsədyönlü şəkildə tətbiqi uşaqların həm bilik, həm də davranış səviyyəsində irəliləyiş əldə etmələrinə yardımçı olur. Oyunlar vasitəsilə uşaqlar tədris prosesinə maraqla qoşulur, aktiv iştirak edirlər və öyrəndiklərini praktikada tətbiq etməyi öyrənirlər. Bu baxımdan, oyun təlimin ayrılmaz bir hissəsi kimi yanaşılmalı, onun planlaşdırılması və həyata keçirilməsi isə müəllimin peşəkar baxışı və təcrübəsi ilə sıx bağlı olmalıdır. Effektiv oyun metodu yalnız təsadüfi seçimlərə əsaslanmamalı, konkret təlim məqsədləri ilə uzlaşdırılmalı və planlı şəkildə təşkil edilməlidir. Müəllimin rolu burada olduqca vacibdir. O, hər bir oyunun uşaq üçün hansı bacarıqları inkişaf etdirəcəyini nəzərə almalı, təlimin məzmununa uyğun oyun nümunələri seçməli və bu fəaliyyətləri elə idarə etməlidir ki, uşaqlar həm əylənsin, həm də öyrənsinlər. Belə yanaşma həm uşaqda öyrənməyə qarşı müsbət münasibət formalaşdırır, həm də onların yaradıcı düşüncə, məntiqi təhlil, sosial qarşılıqlı münasibət və dil bacarıqlarının inkişafını stimullaşdırır.

Araşdırmalar və beynəlxalq təcrübə göstərir ki, oyun əsaslı təlim yanaşmaları uşaqların hazırkı inkişaf səviyyəsini dəstəkləməklə yanaşı, onların gələcək təhsil pillələrinə daha hazırlıqlı şəkildə keçmələrinə zəmin yaradır. Oyunlar uşaqların diqqətini cəmləməyə, nitqini inkişaf etdirməyə və analitik düşünmə qabiliyyətini gücləndirməyə kömək edir. Eyni zamanda, oyun vasitəsilə uşaqlar komanda işini, əməkdaşlıq etməyi, paylaşmağı və qaydalara əməl etməyi öyrənirlər. Bu bacarıqlar isə onların sosial adaptasiyasına, ətraf mühitə inteqrasiyasına və uğurlu məktəb həyatına mühüm töhfə verir. Əlavə olaraq, oyunlar vasitəsilə uşaqlarda məsuliyyət hissi, müstəqil qərar vermə qabiliyyəti və özünəinam kimi keyfiyyətlər də formalaşır. Onlar öz fikirlərini sərbəst ifadə etməyi öyrənir, ideyalarını paylaşır və başqalarının fikirlərinə hörmət etməyi bacarırlar. Bu prosesdə müəlli-

min müşahidəçi və yönəldici rolu əsas əhəmiyyət daşıyır. Müəllim uşaqların fərdi xüsusiyyətlərini nəzərə alaraq onların oyun fəaliyyətinə yön verir, lazım olduqda müdaxilə edir və müsbət davranış nümunələrinin formalaşmasına şərait yaradır. Oyun metodunun sistemli şəkildə təlim prosesinə inteqrasiyası məktəbəqədər təhsilin əsas hədəflərindən biri olmalıdır. Oyunlar sadəcə bir fəaliyyət növü deyil, eyni zamanda öyrətmənin strateji vasitəsinə çevrilməlidir. Bu metodun uğurla tətbiq olunması üçün müəllimlərin pedaqoji biliklərinin və bacarıqlarının daim yenilənməsi və təkmilləşdirilməsi zəruridir. Müasir pedaqoji yanaşmalarla tanış olan müəllim oyun vasitəsilə uşağın inkişaf səviyyəsini daha dəqiq müəyyən edə bilər və bu məlumatlara əsaslanaraq tədris prosesini daha fərdiləşdirilmiş formada təşkil edə bilər. Eyni zamanda, oyun metodunun tətbiqi zamanı müxtəlif oyun növlərinə üstünlük verilməli və onlar arasında balans qorunmalıdır. Tərbiyəvi, didaktik, yaradıcı və hərəkətli oyunlar bir-birini tamamlayaraq uşağın hərtərəfli inkişafına xidmət etməlidir. Bu oyunlar uşaqların maraq dairəsini genişləndirir, onların fantaziyasını, yaddaşını və qavrama sürətini artırır. Didaktik oyunlar, xüsusilə, uşaqlara riyazi təsəvvürlər, məntiqi ardıcılıqlar və dil bacarıqları kimi mühüm anlayışları öyrətməkdə effektiv alət rolunu oynayır [8].

Erkən yaş dövründə formalaşan vərdişlərin uzunmüddətli təsiri olduğunu nəzərə alsaq, oyun metoduna kifayət qədər diqqət yetirilməsinin nə qədər əhəmiyyətli olduğu bir daha aydın olur. Bu yanaşma uşaqda təlimə qarşı sevgi və maraq oyadır, onun məktəbə hazırlıq səviyyəsini yüksəldir və gələcək təhsil prosesində özünü daha rahat ifadə etməsinə imkan yaradır. Nəticə etibarilə, oyun metodu məktəbəqədər təhsildə mühüm pedaqoji vasitə olmaqla yanaşı, uşağın şəxsiyyətinin kompleks inkişafına yönəlmiş çoxşaxəli və inteqrativ bir yanaşmadır. Bu metod təkcə öyrənməni əyləncəli və maraqlı etmək funksiyasını yerinə yetirmir, eyni zamanda uşağın intellektual, emosional, sosial və fiziki bacarıqlarının formalaşmasında və inkişaf etdirilməsində mühüm rol oynayır.

Oyun zamanı uşaqlar müşahidə, təxəyyül, məntiqi təfəkkür, qərarvermə, əməkdaşlıq və məsuliyyət kimi həyati əhəmiyyətə malik olan bacarıqları təcrübədən keçirirlər. Bu isə onların

gələcək təhsil pillələrinə və cəmiyyətə uğurla inteqrasiya olunmalarına zəmin yaradır. Oyun metodunun effektivliyi birbaşa şəkildə müəllimin bu metodu necə tətbiq etməsindən asılıdır. Müəllim oyun fəaliyyətlərini məqsədyönlü, planlı və sistemli şəkildə tədris prosesinə daxil etməli, hər bir oyunun təlim məqsədləri ilə uyğunluğunu təmin etməlidir. Bu kontekstdə müəllimin pedaqoji ustalığı, metodik hazırlığı və yaradıcılıq bacarığı əsas faktor kimi çıxış edir.

Oyun metodu yalnız əyləncə vasitəsi kimi deyil, uşağın şəxsiyyətini formalaşdıran, onun maraqlarını stimullaşdıran və tədris prosesini şagird yönümlü edən əsas təlim strategiyası kimi qəbul edilməlidir. Bu yanaşma həmçinin fərdi yanaşmanı təşviq edir, uşağın potensialını üzə çıxarmağa və onun şəxsiyyət kimi inkişafına töhfə verir. Bundan əlavə, müəllimin peşəkar inkişafı, müasir pedaqoji yanaşmalarla tanışlığı və oyun texnologiyalarından səmərəli istifadə bacarığı oyun metodunun səmərəliliyini daha da artırır. Təlim prosesində müasir informasiya-kommunikasiya texnologiyalarından istifadə, inklüziv yanaşma və oyun fəaliyyətlərinin fərdi inkişaf səviyyələrinə uyğunlaşdırılması da bu metodun uğurla tətbiqinə şərait yaradır.

Beləliklə, oyun metodu təkcə təlimin keyfiyyətini yüksəltmir, eyni zamanda uşağın dünyagörüşünü genişləndirir, özünəinam hissini formalaşdırır və onu sosial mühitə hazırlayır. Bu baxımdan oyun metodunun pedaqoji təcrübədə daha geniş və effektiv şəkildə tətbiqi, məktəbəqədər təhsilin keyfiyyətinin yüksəldilməsinə əhəmiyyətli dərəcədə töhfə verəcəkdir. Bununla yanaşı, bu yanaşma uşaqların gələcək təhsil mərhələlərində daha hazırlıqlı və motivasiyalı olmalarına, sosial mühitdə uğur qazanmalarına və şəxsiyyət kimi cəmiyyətdə layiqli yer tutmalarına da müsbət təsir göstərəcəkdir. Nəticə olaraq, oyun metodu müasir məktəbəqədər təhsilin tələblərinə cavab verən, təlimin insan yönümlü və inkişafyönlü mahiyyətini əks etdirən əsas pedaqoji vasitələrdən biri kimi ön plana çıxır.

Ədəbiyyat siyahısı

1. Bodrova, E., Leong, D. J. Tools of the Mind: The Vygotskian Approach to Early Childhood Education // New Jersey: Pearson Education, – 2007, – p. 284.

2. Broadhead, P. Early Years Play and Learning: Developing Social Skills and Cooperation // London: RoutledgeFalmer, – 2004, – p. 176.
3. Caven, M. The Importance of Play-Based Learning in Early Education // Washington: Institute of Education Sciences (IES), – 2022, – p. 78.
4. Cheruiyot, B. Effectiveness of Play Based Learning Method in Promotion of Early Literacy Skills Among Early Childhood Development Education Children // Nairobi: Early Learning Publications, – 2024, – p. 231.
5. Fisher, K. R., Hirsh-Pasek, K., Golinkoff, R. M. The Role of Play in the Development of Young Children’s Spatial and Mathematical Thinking // Psychology of Aesthetics, Creativity, and the Arts, – 2013, – Vol. 7(2), – pp. 114–121.
6. Parker, R., Nguyen, T., Gilliard, J., Hasan, A. Learning through Play at School – a Framework for Policy and Practice // Frontiers in Education, – 2022, – p. 7.
7. Smilansky, S. Sociodramatic Play: Its Relevance to Behavior and Learning // New York: Academic Press, – 1990, – p. 154.
8. Whitebread, D. The Importance of Play: A Report on the Value of Children’s Play with a Series of Policy Recommendations // Brussels: Toy Industries of Europe, – 2012, – p. 52.
9. Wood, E. Free Choice and Free Play in Early Childhood Education: Troubling the Discourse // International Journal of Early Years Education, – 2014, – Vol. 22, № 1, – pp. 4–18.

Summary

Aysel Mammadova

The Role Of The Play Method In Preschool Education

This article explores the critical role of the play method in preschool education, emphasizing its function not only as a form of entertainment but also as an essential pedagogical tool. Play is widely recognized by educators and child development specialists as a natural and effective means through which young children explore the world around them, acquire foundational knowledge, and develop essential life skills. Rather than being separate from learning, play is deeply integrated into a child’s cognitive, emotional, and social growth. Research has shown that educational play supports brain development, enhances problem-solving abilities, and promotes emotional regulation. Through structured and unstructured play activities, children learn to express themselves, interact with peers, and engage in collaborative problem-solving. These experiences contribute to the development of communication, empathy, and self-confidence, all of which are fundamental to school readiness and future academic success. The article reviews various types of educational games used in preschool settings, including role play, construction games, sensory play, and story-based activities. Each type offers unique developmental benefits and aligns with age-appropriate learning objectives. In conclusion, the play method is not merely an optional activity in preschool education but a powerful approach that nurtures the whole child. By embedding play into early learning environments, educators can create joyful, engaging, and developmentally appropriate experiences that lay the groundwork for lifelong learning.

Keywords: *preschool education, play method, child development, teaching, pedagogical strategies*

Резюме

Айсель Мамедова

Роль игрового метода в дошкольном образовании

В данной статье рассматривается важность использования игрового метода в системе дошкольного образования как одного из наиболее эффективных педагогических подходов. Игра признаётся не просто средством досуга, а фундаментальным элементом образовательного процесса, способствующим всестороннему развитию ребёнка. Через игровую деятельность дети познают окружающий мир, учатся выражать свои эмоции, устанавливать социальные связи и решать возникающие перед ними задачи. Игровой метод способствует активизации познавательной деятельности дошкольников, развитию воображения, логического мышления и речевых навыков. В процессе игры дети учатся работать в команде, делиться, соблюдать правила и выражать свои мысли. Всё это формирует у них основы для успешного обучения в будущем. Педагог, выступая в роли организатора и наблюдателя, направляет детскую активность в нужное русло, делая процесс обучения ненавязчивым, но эффективным. В статье анализируются различные виды игр, применяемых в дошкольной практике: сюжетно-ролевые, дидактические, подвижные и творческие игры. Каждая из этих форм имеет свою ценность и способствует определённым аспектам развития ребёнка. В заключение подчёркивается, что игра в дошкольном возрасте это неотъемлемая часть обучения, обеспечивающая эмоционально комфортную, увлекательную и развивающую среду. Грамотное применение игрового метода позволяет формировать у детей базовые навыки, необходимые для дальнейшего образования и жизни в социуме.

Ключевые слова: дошкольное образование, игровой метод, развитие ребёнка, обучение, педагогические методы